

molitvenik in stereotipno postavo komposteljskega romarja, še ne pričarajo slutnje davnine, kljub temu, da je vpletel v povest tudi zgodovinsko osebnost Antona Janša. Veliko bolje označujejo to časovno odmaknjenost medvedi, ki iz goščav zalezujejo črede, in jate volkov, ki ponoči vdirajo v hleve in napadajo popotnike na samotnih cestah. Da se je pisatelj bolje vživel v to časovno ozračje, bi lahko dobili zanimivo delo v slogu Tavčarjevih in Pregljevih zgodovinskih povesti, v tej obliki pa tvori samo neorganski okvir, s katerim povest ni prav za prav nič pridobila. Prav tako je poskušal ponekod brez vsake vidne potrebe arhaizirati jezik, dočim so nekatere narečne oblike taki domačijski povesti res samo v korist. — Nasprotno pa je Trop brez zvoncev na posameznih mestih, zlasti v nekaterih lovskih prizorih, vsekakor umetniško polnejši, vendar pa pogrešam močne osebne drame v središču, ki bi z notranjo psihološko nujnostjo oblikovala celotno dogajanje v izrazit umetniško organski lik. Ta, samo na sebi sicer idealna in etično lepa Petrova ljubezen do Jerce in Špelce, ki naj bi dajala delu enotno povezanost, se vleče skoz štiri leta. Lahko bi se zaključila v nekaj mesecih. Prav tako pa bi se mogla ob koncu povesti znova pričeti. Umetniška zaokroženost dela bi pri tem prav nič ne trpela. Vrednost te povesti je torej v posameznih zares močnih slikah, ki so zaradi svoje realistične plastike mnogo bolj življenjske kot pri Ovčarju Marku, kot celota pa se zaradi preohlapne zasnove ne more meriti z njim. Prav ta povest pa je tudi razkrila vso J. umetniško moč in nemoč. Ustala je sodbo, da je pač dober prikazovalec prirodnih lepot, kot oblikovalec človeških usod pa znatno šibkejši.

Bodočo novo izdajo obeh del, ki bo mogoče kdaj izšla, pa bi si želel tiskano na boljšem papirju in opremljeno le z dobrimi fotografskimi posnetki naših planin, ki vsekakor skladneje sodijo v okvir teh povesti kakor pa mrtve Sajovčeve ilustracije, ki samo ubijajo lepo iluzijo, katero si človek ustvari pri branju. Avgust Žavbi.

Stritar, Izbor mladinskih spisov. Priredil Fr. Koblar. Cvetje iz domačih in tujih logov, zv. 16.

Široko popularizirani Stritarjevi mladinski spisi v Pod lipo, Jagodah, Zimskih večerih in Lešnikih (Moh. družba 1895—1906) so nam danes klasični primeri našega predcicibanskega mladinskega slovstva. Stritar se je kot Levstik izmučen iz borb umaknil v idiliko mlade duše. Jezikovna in formalna dovršenost, združena z bogato notranjo vsebino, ki je sicer v duhu časa izrazito pedagoška, to so lastnosti, ki opravičujejo Stritarju tudi v tej slovstveni vrsti klasičnost. Ta teza, ki jo prireditelj postavlja na koncu 20 strani obsegajočega Uvoda, je podprta z natančno analizo snovi, idejne vsebine in oblikovne strani Stritarjevih mladinskih spisov. Dvodelni Uvod ima na prvem mestu dovolj obširno Stritarjevo biografsko skico, ki bo prireditelju ogrodje pri nadaljnjem izboru. V načrtu so namreč še trije zvezki, s katerimi bo prikazan ves Stritar-leposlovec. — Izbor prinaša najboljše Stritarjeve pesmi (večinoma iz Pod lipe), Basni, Drobnice in Uganke iz Zimskih večerov. Od proze delno Griškega gospoda, v celoti pa Janka Božeta (Jagode). Iz množice mladinskih dramatskih podob je izbrana le ena (Dela dobil), kar je dovolj za vzorec Stritarjeve neživljenjske dramatike. Iz Lešnikov so vzeti lepi Spomini z resnično klasično sliko: Kako sva z Levstikom krompir pekla. — Izbor spremljajo poleg omenjenega Uvoda še bogate kulturno-zgodovinsko zanimive Opombe in ob koncu še Vprašanja. — Knjižica je nujno dopolnilo srednješolskih čitank in liter. zgodov. priročnika. Lavrin R.

Slovenska slovstvena čitanka za višje razrede srednjih in sorodnih šol. Ljubljana 1942-XX. Pokrajinska šolska založba. Str. 392.

Ob tej knjigi, ki naj služi pouku slovenščine, se je s strokovnega vidika težko na dolgo ustavljati, saj je nastala iz mnogoletnih izkušenj naših najboljših slavistov na srednji šoli. Dočim je bila prej tvarina razdeljena na štiri čitanke, je zdaj združena v eno samo knjigo in nudi torej najlepši pregled slovenskega pismenstva. Pričenja se z brezimnim narodnim pesništvom ter preide preko rokopisnih spomenikov na književno besedo Trubarja in vseh nadaljnjih rodov do najnovejših slovenskih prozaistov. Imena, ki v literarni zgodovini zvenijo